

Oponentní posudek doktorské disertační práce

Autor práce: Mgr. Ondřej Slach
Téma práce: **Role měkkých faktorů v regeneraci starých průmyslových regionů: komparace Ostravska, Porúří a Sárska**
104 stran + 6 přiložených publikovaných textů – celkový rozsah práce
234 stran, 5 obrázku, 3 tabulky, 260 titulů literatury převážně cizojazyčných
Pracoviště: Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2014

a. Aktuálnost tématu disertační práce

V teorii a praxi regionálního rozvoje dochází v posledních desetiletích ke zdůrazňování měkkých faktorů rozvoje zejména v souvislosti s prosazováním znalostní a kreativní ekonomiky, kde hrají v některých odvětvích zásadní roli. To platí nejen pro dynamické a rychle se rozvíjející regiony, ale také pro tradiční průmyslové regiony, kde podmínkou regenerace je právě restrukturalizace a vytváření nových progresivních odvětví s profilací měkkých faktorů, které mohou zajistit mj. příliv vysoce vzdělaných a kreativních lidských zdrojů. Téma disertační práce, která se snaží skloubit význam měkkých faktorů v regeneraci starých průmyslových regionů s ohledem na konkrétní aplikaci v Moravskoslezském kraji (zejména Ostravska) s využitím zkušeností německých průmyslových regionů je v současné době velmi aktuální a jeho výběrem a způsobem zpracování autor přispívá k řešení aktuálních problémů rozvoje české ekonomiky.

b. Splnění stanoveného cíle práce

Autor definuje v první kapitole s názvem Cíle a pracovní hypotézy nejprve hlavní cíl práce jako „kritické zhodnocení role a významu měkkých faktorů regionálního rozvoje v procesu regenerace starých průmyslových regionů v komparativní perspektivě“. Dále formuluje základní „pracovní premisu“ práce, že „jedna z příčin úpadku starých průmyslových regionů představuje nízká kvalita měkkých faktorů regionálního rozvoje, proto aktivity a snahy o jejich profilaci či kultivaci mohou být vitálním zdrojem pro regeneraci těchto regionů.“ Poté následuje formulace sedmi výzkumných otázek typu „Jak lze vymezit a definovat měkké faktory?... „Jakou roli a význam mají měkké faktory v regeneraci Ostravska?“.. atd.

Zde lze mít připomínku k řazení jednotlivých kategorií. Obvykle nejprve definujeme problém pomocí výzkumných otázek a následně cíle a hypotézy, pracovní hypotézy nejsou explicitně formulovány. Podobně nejsou v práci explicitně formulovány odpovědi na výzkumné otázky ani verifikace základní premisy, i když z diskuzí, které autor k pojmům a otázkám vede a z přiložených textů to vyplývá.

c. Postup řešení problému, výsledky disertační práce a konkrétní přínos studenta

Bývá zvykem předkládat disertační práce buď ve formě samostatné publikace ke zvolenému tématu nebo jako souhrn původních uveřejněných výsledků k tématu spojených vysvětlujícím komentářem. Autor zvolil kombinaci obou přístupů, což možná přispělo k menší přehlednosti práce.

První část - hlavní text práce se člení na deset kapitol. V první kapitole kromě cíle a nástinu výzkumných otázek prezentuje autor použité metody výzkumu, kde adekvátně problému

zvolil formu případových studií doplněných o „semi-strukturovaná interview a expertní rozhovory“ a metodu zúčastněného pozorování, jejichž výsledky mají být zapracovány do případových studií. Následuje opravdu stručný nástin struktury práce.

V kapitolách 3 – 5 se snaží autor o vysvětlení významu měkkých lokalizačních faktorů, kde po jejich vymezení a klasifikaci převzaté z publikace Grabow (1995) se věnuje blíže teoretickým východiskům k pojmům inovační prostředí (autor milieu) a kreativní třída.

Zde si dovolím otázku k obhajobě: Může autor prezentovat svoji stručnou klasifikaci měkkých faktorů? Proč si zvolil k diskuzi dva výše uvedené? Jaký stručný závěr z kritické rešerše k nim vyplývá?

V šesté kapitole předkládá další stručnou rešerši z literatury (5 stran!) ke starým průmyslovým regionům a příčinám úpadku s charakteristikou Ostravska (1 strana) a dále následuje představení komparativních studií regionů Porúří (kapitola 8) a Sárska (kapitola 9). S ohledem na zvolené téma a nadpis práce orientované na průmyslové regiony bych zde také očekával v návaznosti na německé regiony alespoň stručnou studii o Ostravsku jako regionu a ne pouze o městě Ostrava, která je navíc uvedena v příloze.

Druhou část práce tvoří doprovodné texty 6 publikovaných výstupů v příloze, které jsou věnované jednak měkkým lokalizačním faktorům, jednak smršťujícím městům orientovaným na Ostravu. Svým zaměřením a náplní doplňují téma práce.

Závěr disertační práce je formulován v poslední kapitole. Můžeme v ní implicitně nalézt nástin souhrnných odpovědí na stanovené výzkumné otázky, přesto si dovolím požádat doktoranda o stručnou odpověď na otázku „Jakou roli a význam mají měkké faktory v regeneraci nejen Ostravy, ale také Ostravska? Očekával bych zde více systematické shrnutí získaných poznatků s poznámkou, že v závěru práce nebývá zvykem opět diskutovat teoretická východiska.

d. Význam práce pro rozvoj vědního oboru a pro praxi

Autor s ohledem na použití široké poznatkové základny (viz přehled literatury) shromáždil velké množství teoretických východisek k problematice měkkých lokalizačních faktorů a pokusil se o jejich setřídění z pohledu zadaného tématu. Přínosné je představení konkrétních případových studií německých průmyslových regionů a detailní popsání aplikace konceptu smršťujícího města na Ostravu. Pozitivně lze hodnotit spoluautorství v publikacích věnovaných měkkým lokalizačním faktorům. Všechny tyto poznatky mohou být užitečné pro další výzkum v této oblasti.

e. Formální úprava práce a jazyková úroveň

Dá-li se obsahová úroveň práce hodnotit spíše pozitivně, k formálnímu zpracování práce si dovolím vyslovit určité výhrady, práce působí na čtenáře poněkud „chvatným“ zpracováním. Práce je sice čtivá, ale text obsahuje řadu překlepů, autor podcenil formátování textu, objevuje se různá velikost písma v textu stejné úrovně nebo nejednotnost u nadpisů, neodpovídající mezery mezi odstavci, apod. Tři vložené tabulky rozdělené do více stran působí nepřehledně. Diskutabilní je kombinace českých a cizích slov, např. inovativní milieu (i když se uže jednat o terminus technicus) nebo např. použití němčiny v nadpisech (kapitoly 8.3, 9.3.2, 9.3.3). Tyto nedostatky snižují celkový dojem z práce.

f. Publikační činnost studenta

Práce vychází z publikovaných výstupů, kde je doktorand spoluautorem a tím i formálně vyhovuje požadavkům zákona o VŠ na doktorské disertační práce. Autor uvádí odkazy na 7 svých publikací a přikládá 6 těchto výstupů jako součást práce. V seznamu publikovaných prací uvádí 5 publikací v impaktovaných časopisech evidovaných na Web of Science, 3 časopisy evidované v databázi Scopus, 4 časopisy v Seznamu časopisů RVVI, 4 monografie, 8 kapitol v monografiích a 2 metodiky. Tato publikační činnost doktoranda je výrazně nadprůměrná (zejména ve srovnání např. s ekonomickými obory, které se problematice regionálního rozvoje věnují). Drobnou výhradou může být, že doktorand nevykazuje žádnou publikační činnost, kde je samostatným autorem. To však nechávám na zvyklostech a k posouzení školícího pracoviště. Pozitivně lze hodnotit zapojení doktoranda do výzkumných projektů.

Závěrečné stanovisko

Autor prokázal široký přehled současných teoretických znalostí problematiky využití měkkých faktorů v regeneraci starých průmyslových regionů a aplikoval je v analýze a zpracování případových studií, jak prokázal v doprovodných textech publikovaných ve vědeckých časopisech a svou účastí ve výzkumných projektech. Poněkud slabší je metodologický přístup ke zpracování disertační práce. Celkově hodnotím práci přes vyslovené připomínky zejména s ohledem na publikační činnost kladně.

Disertační práci doporučuji k obhajobě a po jejím kladném průběhu doporučuji udělit Mgr. Ondřeji Slachovi titul Ph.D.

V Ostravě, 28. 8. 2014

Prof. Ing. Karel Skokan, Ph.D.
Institut doktorských studií
Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné
Slezská univerzita v Opavě